Premis Nobel que inspiren millores en l'educació (3)

written by Zaida Mas | 12 de February de 2024

Rita Levi-Montalcini: científica, solidària, valenta i incansable

A la vida, i com no a l'escola, sovint trobem situacions que semblen insalvables. En eixos moments és important tenir referents que puguen ajudar-nos a recordar que tot és possible i que, inclús en les situacions més adverses, la valentia, la ciència, la solidaritat i l'amistat poden ser les nostres aliades. En Rita Levi-Montalcini, premi Nobel de Medicina en 1986, podem trobar un exemple de totes aquestes ferramentes.

Com a dona científica, ella recorda en les seues memòries ser conscient, des de ben jove, que tenia **referents femenins** com ara Safo, Vittoria Colonna y Gaspara Stampa, totes elles poetesses, però que no sabia de científiques, argument que algunes persones li donaven per fer-li oblidar el seu somni d'estudiar medicina, cosa que per sort no la frenà, tot i que no era fàcil en 1930. Inclús va aconseguir l'aprovació del seu pare que en principi no estava massa

convençut. Així fou com va aconseguir no sols fer els estudis amb èxit, sinó tenir la millor nota de la seua promoció, com ella diu, amb *"**dedicació i obstinació** per superar les dificultats, perquè això permet superar dificultats que altres no s'atreveixen a enfrontar".*

Quan Rita es llicencià en medicina, inicià els estudis d'especialitat en neurologia i psiquiatria, ja que la seua motivació des de l'inici fou fer estudis sobre el sistema nerviós, i va continuar treballant a la universitat amb el seu professor Giuseppe Levi, de qui aprengué el **rigor i els processos científics**.

A 1938 els seus treballs d'investigació a la universitat es varen vore interromputs pel manifest de Mussolini, que negava als jueus el dret als llocs d'investigació. Rita no es va rendir i buscà diferents maneres per seguir exercint la medicina, però trobava a faltar la vida al laboratori. Amb la II Guerra Mundial iniciada, les dificultats augmentaren però, en aquest cas, va ser l'amistat de Rodolfo Amprino que li donà impuls quan li costava seguir endavant:

> *«No et dones per vençuda, munta un laboratori i continua. Recorda a Cajal, i com en la ciutat mig dormida que devia ser València a mitjan del segle XIX, assegué les bases del que coneguem del sistema nerviós dels vertebrats»*

I de sobte, Rodolfo fou eixa amistat que tothom hauria de tenir a l'escola, i que les evidències diuen que tant beneficia a tot l'alumnat.

Si seguim l'exemple de Rita Levi-Montalcini, perquè ningú quede enrere per "no atrevir-se", per oferir rigor i veritat, des dels centres hem de visibilitzar referents de dones i ciència, oferir una educació feminista basada en evidències i en altes expectatives, tant per a alumnat com

per a docents. Una gran oportunitat per a la nostra formació en este sentit és el proper Congrés Internacional de Ciència, Feminisme i Masculinitats (CICFEM).

Malgrat les complicades condicions de treball (laboratoris casolans, haver de canviar de país en diverses ocasions, dificultat per aconseguir els ous fecundats que necessitava…), mai deixà de banda la seua passió. Va ser per compartir informació en altres col.leges científics de la manera més solidària i igualitària que va arribar tan lluny.

Rita Levi destaca al seu llibre *Elogio de la imperfección* que en la seua vida ha anat trobant milers de persones, però sols un centenar pot haver resultat important, i que no ha influït el sexe, ni el rang, ni la professió, ni l'edat per a ser importants en la seua vida, que les bones interaccions són les que queden en nosaltres. I sense dubte, una d'aquestes persones per a ella seria Stanley Cohen, amb qui després d'uns 40 anys d'estudis les seues investigacions van arribar als millor resultats, i amb qui va compartir el premi Nobel de Medicina en 1986 a partir dels estudis en els quals descobreix el factor de creixement nerviós. Aquest col·lega va ser qui li digué: «Rita, tu i jo som bons, però junts som meravellosos». Un lema que ens pot ajudar en la prevenció la violència de gènere i de qualsevol mena amb l'amistat.

Amb aquest pas que li va donar reconeixement mundial, va seguir mostrant la seua solidaritat participant sols en aquells actes que tingueren finalitats humanitàries. Va fundar una associació des de la qual oferia beques a dones africanes perquè pogueren formar-se, ja que l'aprenentatge, la formació i el cervell actiu són, per a ella, claus fins a l'últim moment de la seua vida amb 103 anys. Com ella deia:

«Mantín el teu cervell il·lusionat i actiu, fes-lo funcionar i mai degenerarà»

Altres articles sobre premis Nobel que inspiren millores a l'educació

[Imatge: Flickr]